

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 22 jan. 1951

*'s Morgens te 10 uur aangevangen en 's middags voortgezet, Plein 2b.

Aanwezig: De Minister-President, Voorzitter, en de Ministers Van den Brink, Götzen, s'Jacob, Joekes, Lieftinck, Van Maarseveen (bij pt. 1 - 10), Mansholt, Rutten, Van Schaik, Spitzen, Stikker, Struycken, Teulings en In 't Veld.

Tevens zijn aanwezig: Staatssecretaris Blom (bij de punten 2 - 15) en Staatssecretaris Moorman (bij de punten 1 - 4).

Secretaris: Drs. J. Middelburg.

Middagvergadering

Aanwezig: Dezelfden als 's morgens.

Tevens zijn bij de punten 14 en 15 aanwezig: Dr. R.H. Pos, Algemeen Vertegenwoordiger van Suriname in Nederland, en de heer M.P. Gorsira, Vertegenwoordiger van de Ned. Antillen in Nederland.

3. *Uniezaken*

a. *Demarche inzake onveiligheid in Indonesië*

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat de HC het voorstel heeft gedaan, dat hij zich zal richten tot de Indonesische Regering met betrekking tot de groeiende onveiligheid, in het bijzonder in Oost-Java. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord.

b. *De besprekingen van de Nieuw-Guineaconferentie in de Tweede Kamer (Zie notulen MR 15 Jan. 1951, punt 3a.)*

Minister *Van Maarseveen* geeft een samenvatting van de (gedeeltelijke) discussie over de Nieuw-Guineaconferentie in de Tweede Kamer. Minister *Stikker* deelt mede, dat van de VVD een votum van wantrouwen over het gehele Kabinetsbeleid kan worden verwacht. Spreker is voornemens in aansluiting aan het antwoord van Minister *Van Maarseveen* een verklaring af te leggen over zijn positie. Minister *Van Maarseveen* leest vervolgens de belangrijkste punten van zijn antwoordrede voor, waarmede de *Raad* zijn instemming betuigt.

c. *Notulen van geheime zittingen der Kamers*

Minister *Van Schaik* acht het - naar aanleiding van het besluit van de Kamer om de geheimhouding van een deel der notulen van de bespreking in comité-generaal op te heffen - voor de Regering onaanvaardbaar, dat de Kamer geheime mededelingen van de Regering met meerderheid van stemmen openbaar kan maken. Spreker is voornemens dit punt in de Grondwetscommissie te bespreken.

Minister *Van Maarseveen* merkt op, dat in de Kamer wel tot uiting is gekomen, dat op het punt van de geheimhouding het reglement van orde van de Kamer onvolledig is.

De *Minister-President* wijst erop, dat de Eerste Kamer het verslag van de geheime bespreking voor elk lid heeft laten drukken. Spreker overweegt zich tot de Voorzitter van de Eerste Kamer te wenden om deze mede te delen, dat dit weinig strookt met het geheime karakter van de mededelingen de Regering.

Minister *Lieftinck* merkt op, dat de notulen van de commissievergaderingen door de griffie der Tweede Kamer worden gemaakt, terwijl de Regering met name van de in het Nieuw-Guineadebat besproken notulen geen inzage heeft gehad.

d. *De kwestie van de Ambonese militairen*

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat het vonnis van het Haagse Gerechtshof nog ongelukkiger is uitgevallen dan dat van de President van de Rechtbank, aangezien de Nederlandse Regering de Ambonezen thans op Java ook niet zal mogen demobiliseren tegen hun wil. Minister *s'Jacob* merkt op, dat de rechters als rechtsgrond voor hun uitspraak nemen, dat hier sprake is van een bevel van de Nederlandse Regering, dat zedelijk te ver gaat. Spreker heeft naar aanleiding van deze uitspraak een concepttelegram laten opstellen, dat ter vergadering wordt rondgedeeld. Minister *Lieftinck* acht het wenselijk, dat wel in cassatie wordt gegaan. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord.

Minister *s'Jacob* deelt ter toelichting van het concepttelegram aan de HC mede, dat de Indonesische Regering op een desbetreffende vraag zou kunnen antwoorden, dat de Ambonese militairen niet naar Nederland mogen worden overgebracht; er is dan een volkenrechtelijk bezwaar op grond waarvan de Regering het vonnis van het Haagse Hof naast zich neer kan leggen. De rechterlijke macht blijkt overigens in het algemeen van oordeel, dat de Regering niet tegen het vonnis zal moeten ingaan. Als de Indonesische Regering zich wel accoord verklaart, bestaat de verwachting, dat een belangrijk deel van de Ambonese militairen niet naar Nederland zal willen gaan. Staatssecretaris *Blom* herinnert eraan, dat vroeger aan de UNCI is medegedeeld, dat deze militairen niet naar Nederland konden worden overgebracht.

Minister *Mansholt* is het niet eens met punt 5 van het concepttelegram inzake tijdelijke afvoer naar Nederland, aangezien het onmogelijk is 12.000 zielen in Nederland onder te brengen. Spreker is van oordeel, als de Ambonese militairen er niet mee accoord gaan te worden overgebracht naar eilanden in de Zuid-Molukken, zij ook niet langer behoeven te worden bewaakt, indien zij op Java niet demobiliseren. Minister *Van Maarseveen* wijst erop, dat Nederland in verband met de KL-status der Ambonezen verantwoordelijkheid heeft tegenover Indonesië. De *Minister-President* merkt op, dat de Nederlandse militairen onder alle omstandigheden vóór April zullen moeten repatriëren. Minister *Mansholt* oppert opnieuw de gedachte door de verlening van een handgeld het de Ambonese militairen mogelijk te maken ergens anders heen te gaan dan naar Nederland. Minister *Lieftinck* merkt op, dat de Ambonese militairen een keuze hebben moeten doen uit drie mogelijkheden. Daarbij is gebleken, dat bijna allen vragen te worden gebracht naar de Zuid-Molukken. Hiervoor zal men in de eerste plaats moeite moeten doen. Men zal dan ook punt 7 van het concepttelegram voorop moeten stellen. Indien deze oplossingen niet mogelijk blijken ware nog te proberen de Ambonezen een handgeld te geven, indien zij naar de eilanden van de Zuid-Molukken gaan. Het overbrengen van deze militairen naar Nederland blijft spreker bezwaarlijk achten. Men zou hiermede in afwachting van een uitspraak van de Hoge Raad geen haast kunnen maken. Als enig lichtpunt in deze laatste oplossing ziet spreker, dat gebruik zou kunnen worden gemaakt van emigrantenschepen, die leeg uit Australië terugkeren.

Minister *Götzen* stelt voor in punt 6 van het concepttelegram te lezen, dat de Ambonese militairen, bij een eventuele overkomst naar Nederland, in kampen zullen worden ondergebracht op dezelfde voorwaarden als voor de gerepatrieerden gelden.

Minister *Van Maarseveen* acht het wenselijk een handgeld van f. 2500 of 5000 roepiah's in uitzicht te stellen. Minister *Götzen* sluit zich aan bij de gedachte van een handgeld. Spreker merkt op, dat in het telegram niet tot uiting komt, dat de Ambonezen geen Nederlanders zijn en bij overkomst in een voor hen geheel vreemd land komen. Er is voor de gerepatrieerde Nederlanders nauwelijks nog huisvesting in woningen, pensions of kampen te vinden. De gerepatrieerden, die thans in kampen zijn ondergebracht zal men dan moeten inkwartieren. Staatssecretaris *Blom* is van oordeel, dat een handgeld niet alleen in het vooruitzicht zal moeten worden gesteld aan hen, die naar de Zuid-Molukken gaan, doch ook voor de Ambonezen, die op Java afvloeien. De *Raad* spreekt zich in grote meerderheid uit voor het voorstel om een handgeld

toe te kennen. Minister *s'Jacob* zal laten nagaan of ook aan hen, die reeds eerder naar de Keieilanden zijn gegaan, een bedrag zal worden gegeven.

Minister *Lieftinck* merkt op, dat voor dit handgeld geen gelden op de begroting staan; dit zal suppletoir onverwijld moeten worden aangevraagd. De *Minister-President* merkt op, dat het te lang zou duren als eerst de Tweede Kamer hierin gekend zou worden. Spreker stelt voor de Commissie voor Uniezaken of de Defensiecommissie in te lichten. Minister *s'Jacob* zal de Defensiecommissie inlichten.

Minister *Spitzen* heeft bericht ontvangen, dat de Kota Inten in Indonesië ligt te wachten. Minister *Lieftinck* vraagt een besluit van de Raad om dit schip te doen gebruiken voor het overbrengen van militairen naar Nederland. De *Minister-President* stelt voor, dat dit schip volledig zal worden gebruikt voor de repatriëring van Nederlandse KL-militairen. Aldus wordt besloten.

e. *De affaire Westerling*

Staatssecretaris *Blom* deelt mede, dat Indonesië aan België uitlevering heeft gevraagd van Westerling, welk verzoek door de Belgische Regering niet is ingewilligd. Niettemin wil deze Regering de verblijfsvergunning van Westerling niet verlengen. Indien deze in andere landen niet wordt toegelaten, zal hij wel naar Nederland moeten gaan.

15. *Wijziging en aanvulling van de art. 2 en 3 van het besluit vijandelijk vermogen (Wetsontwerp.)*

Staatssecretaris *Blom* informeert wat zal worden geantwoord, indien van Indonesische zijde vragen over de kwestie van de IARA worden gesteld. Minister *Stikker* is van oordeel, dat men zal moeten antwoorden, dat dit op de komende Unieconferentie kan worden behandeld, die in Maart in Djakarta zou kunnen worden gehouden. De *Raad* aanvaardt vervolgens de beide wetsontwerpen.
